

ที่ นร 0601/1121

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 13/76
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

30 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร 0204/9629
ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2541

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่ตรวจพิจารณาแล้ว รวม 2 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงกล่าวว่า คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาลงมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่สำนักงาน ป.ป.ป.เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายและประสานงานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตลอดจนข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งความเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายและประสานงานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

ความเห็น

(1) ให้รวมสำนักงาน ป.ป.ป. เข้ากับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อมิให้มีปัญหาในทางปฏิบัติและเป็นภาระต้องงบประมาณแผ่นดิน

(2) การกำหนดห้ามมิให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเกินกว่าร้อยละห้าของทุนหรือจำนวนหุ้น สมควรแยกธุรกิจทั่วไปกับธุรกิจสัมปทานออกจากกัน แต่ยังไม่ยุติว่าจะ เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำนวนร้อยละเท่าใดของทุนหรือจำนวนหุ้น

(3) ให้กำหนดเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. แต่ควรกำหนดเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อสังเกต

(1) การเข้าชื่อของประชาชนเพื่อให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงออกจากตำแหน่ง สมควรที่จะไม่กำหนดหลักเกณฑ์ให้ประชาชนที่เข้าชื่อต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าสิบจังหวัด จังหวัดละ ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคน

(2) บทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง" สมควรกำหนดให้หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีขึ้นไป

(3) บทนิยามคำว่า "ทุจริตต่อหน้าที่" ควรจะขยายความให้รวมถึงการทุจริตที่ทลหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ด้วย

(4) สมควรเพิ่มบทบัญญัติให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่

(5) สมควรรวมบทบัญญัติเกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ช. ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

(6) การกำหนดให้การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปกระทำเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เฉพาะเมื่อปรากฏพฤติการณ์แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ฯลฯ นั้น อาจไม่สอดคล้องกับมาตรา 331 (4) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ให้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาและตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเป็นระยะ

(7) การกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกครั้งหนึ่ง โดยให้นาสถาบันสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวน น่าจะไม่สอดคล้องกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(8) การกำหนดโทษแก่ผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงออกจากตำแหน่งโดยการรับรองคุณสมบัติของผู้เข้าชื่อเป็นเท็จ และกำหนดให้ผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายด้วย อาจทำให้ไม่มีผู้ใดกล้าเป็นผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อดังกล่าว จึงควรกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องนี้

2. ท่อสังเกตของคณะรัฐมนตรี

(1) การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าชื่อของประชาชนเพื่อให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูง ที่ให้ประชาชนเข้าชื่อต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าสิบจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคน จะเหมาะสมหรือไม่

(2) เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกลั่นแกล้ง และเพื่อให้การเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนจากตำแหน่งต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาหนึ่ง จะสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลาไว้หรือไม่

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10)ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมสามฉบับเสร็จแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

1. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ได้นำร่างพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. มาบัญญัติรวมกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เนื่องจากกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า แม้มาตรา 302 วรรคสามของรัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(สำนักงาน ป.ป.ช.) มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. อาจกระทำได้โดยการตราพระราชบัญญัติเป็นอีกฉบับหนึ่งต่างหากจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ก็ตาม แต่ก็ได้หมายความว่า การกำหนดให้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช.

ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกระทำมิได้ นอกจากนี้เมื่อได้พิจารณาถึงภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมาตรา 302 ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และทำหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลืองานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยแล้ว กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงเห็นว่าการกำหนดให้จัดตั้งหรือมีสำนักงาน ป.ป.ช. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. น่าจะมีความเหมาะสมยิ่งกว่าการตราเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งต่างหาก เนื่องจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้และอ้างอิงกฎหมายต่อไป

สำหรับโครงสร้างของสำนักงาน ป.ป.ช. นั้น เนื่องจากมาตรา 302 ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นในลักษณะเดียวกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 270 กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงได้ปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนนี้ให้เป็นไปในทำนองเดียวกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 ได้ตรวจพิจารณาไปแล้ว

(2) ร่างมาตรา 104 เดิม เรื่องการห้ามรัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือให้รัฐมนตรีคงความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทได้ไม่เกินร้อยละห้าของทุนหรือจำนวนหุ้น ซึ่งคณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความแยกประเภทของธุรกิจทั่วไปกับธุรกิจสัมปทาน นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 ได้พิจารณามาตรา 209 ของรัฐธรรมนูญประกอบแล้ว เห็นว่าควรตัดบทบัญญัติในเรื่องนี้ออกจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นหลักการที่จะต้องไปบัญญัติไว้ในกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง กล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีที่อาจมีได้ตามมาตรา 209 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ (คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2541) ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีหลักการสำคัญที่กำหนดให้รัฐมนตรีที่ประสงค์จะได้รับประโยชน์จากความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป จะต้องโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกับการกำหนดจำนวนทุนหรือหุ้นของรัฐมนตรีในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(3) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะที่ก่อให้เกิด

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน อาทิ การเข้าไปเป็นคู่สัญญาหรือเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ หรือการเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน ฯลฯ ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหลักการดังกล่าวให้นำมาใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไม่ถึงสองปีด้วย เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เช่น การเข้าเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุน โดยสุจริตอยู่ก่อนวันที่เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่จำนวนหุ้นที่ถือต้องไม่เกินร้อยละห้าของทุนหรือจำนวนหุ้นทั้งหมด เป็นต้น

(4) ร่างมาตรา 45 (3) เดิม เรื่องการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในระดับสูงออกจากตำแหน่ง โดยกำหนดให้ประชาชนเหล่านั้นต้องมีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าสิบจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันคน นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 พิจารณาแล้ว ได้ตัดข้อกำหนดดังกล่าวออกไป โดยเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวอาจจะไม่สอดคล้องกับมาตรา 304 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้สิทธิแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนที่จะเข้าชื่อเพื่อให้มีการถอดถอนบุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งได้ แม้ว่ามาตรา 304 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอให้มีการถอดถอนจากตำแหน่งก็ตาม เพราะข้อกำหนดดังกล่าวอาจถูกยกขึ้นพิจารณาได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนในการใช้สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ (ร่างมาตรา 56 (2))

(5) บทนิยามคำว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง" ที่คณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตว่า น่าจะให้ความหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับอธิบดีขึ้นไป นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 พิจารณาแล้ว เห็นว่า หลักการถอดถอนบุคคลจากตำแหน่งนั้น ตามมาตรา 303 ของรัฐธรรมนูญ บุคคลที่จะถูกถอดถอนเป็นบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งหรือเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งในระดับสูงจริง ๆ จึงสมควรกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยประชาชนหรือองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมและต้องปฏิบัติภารกิจประจำภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการกำหนดอยู่แล้วอาจถูก

ถอดถอนจากตำแหน่งได้ จึงน่าจะไม่ใช่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา 303 ส่วนการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวงอาจถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้นั้น เนื่องจากปลัดกระทรวงและปลัดทบวงถือได้ว่าเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับสูงสุดในราชการบริหารส่วนกลาง

ส่วนบทนิยามคำว่า "ทุจริตต่อหน้าที่" ที่คณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตว่า น่าจะขยายความให้รวมถึงการทุจริตที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ด้วย นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า การกระทำต่าง ๆ ที่จะถือได้ว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่นั้นโดยสภาพแล้วย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหน้าที่ทั้งสิ้น จึงน่าจะไม่มี ความจำเป็นต้องขยายความหมายออกไปแต่อย่างใด (ร่างมาตรา 5)

(6) ควรเพิ่มบทบัญญัติให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่ากรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีการกำหนดให้ต้องมียกเว้นการกระทำหน้าที่วินิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของกรรมการมาก่อน ประกอบกับโดยสภาพและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหาก กรรมการคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามแล้ว กรรมการคนนั้นย่อมพ้นจากตำแหน่งไปในทันทีนับแต่วันขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม เพราะฉะนั้นการกำหนดให้ต้องรอผลการวินิจฉัยที่ขาดโดยองค์การใดก่อน จึงอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ ได้ว่ากรรมการคนนั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตั้งแต่เมื่อใด

(7) ร่างมาตรา 42 วรรคสาม เดิม ที่กำหนดให้การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำได้เฉพาะเมื่อปรากฏพฤติการณ์แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร้ายวยผิดปกติ ฯลฯ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตว่า อาจจะไม่สอดคล้องกับมาตรา 331 (4) ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ต้องตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นระยะ นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจาก มาตรา 331 (4) ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน และกำหนดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเป็นระยะ ประกอบกับ ร่างมาตรา 42 วรรคสอง เดิม ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่น ๆ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นระยะทุก ๆ ห้าปีอยู่ด้วย กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกครั้งที่มีการยื่นบัญชีฯ ทุกระยะห้าปี ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 331 (4) ของรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา 38)

(8) ร่างมาตรา 93 และมาตรา 94 เดิม เรื่องการกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรงดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยให้นำรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวน ซึ่งคณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตว่าไม่น่าจะสอดคล้องกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีอำนาจสอบสวนความผิดของข้าราชการ และส่งเรื่องให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้ลงโทษ นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า มาตรา 301 (3) ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ เพื่อดำเนินการต่อไปตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด แต่มิได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด การดำเนินการทางวินัยจึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการที่เป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคลที่จะพิจารณาลงโทษทางวินัย การกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยให้นำสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวนนั้น จึงน่าจะสอดคล้องกับการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายนั้น ๆ อยู่แล้ว (ร่างมาตรา 86) แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอาจมีกรณี que ผู้บังคับบัญชาไม่ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือเหมาะสม กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการทุกคน และในฐานะหัวหน้ารัฐบาล เพื่อพิจารณาสั่งการหรือแจ้งให้มีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปได้ (ร่างมาตรา 89)

(9) ร่างมาตรา 109 เดิม เรื่องการลงโทษผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งโดยการกล่าวหาที่เป็นเท็จ หรือแสดงพยานหลักฐานเท็จ หรือรับรองคุณสมบัติของผู้เข้าชื่อเป็นเท็จ และให้ถือว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายด้วย ซึ่งคณะกรรมการนโยบายฯ มีข้อสังเกตว่า อาจมีการฟ้องร้องกันง่ายขึ้น จะมีผลทำให้ไม่มีใครกล้าเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อควรถูกกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานี้ไว้ด้วย นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า การให้ถือว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายยังคงมีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งที่จะไม่ถูกกลั่นแกล้งให้ได้รับความเสียหายโดยอาศัยช่องทางการมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอดังกล่าว (ร่างมาตรา 113)

(10) การป้องกันมิให้มีการกลั่นแกล้งและเพื่อให้การเข้าชื่อร้องขอต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาหนึ่ง เช่น สามสิบวัน หรือสี่สิบวัน ทั้งคณะรัฐมนตรีมีข้อสังเกตว่า สมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลาเพิ่มเติมในร่างมาตรา 45 เดิม นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างมาตรา 45 เดิม ได้กำหนดเงื่อนไขเวลาในการยื่นคำร้องขอต่อประธานวุฒิสภาไว้แล้วใน (6) โดยจะต้องกระทำภายในหกสิบวันนับแต่วันเริ่มต้นรวบรวมรายชื่อประชาชน ซึ่งระยะเวลาหกสิบวันเป็นระยะเวลาที่พอสมควรต่อการดำเนินการรวบรวมรายชื่อแล้ว กรณีนี้จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาหรือแก้ไขเรื่องเวลาไว้อีกแต่อย่างใด (ร่างมาตรา 57)

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10) ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

(1) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการระบอบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน การจำกัดเสรีภาพในทรัพย์สิน และการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล (ร่างมาตรา 4)

(2) แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา 6 (ร่างมาตรา 5 เดิม) เรื่องผู้รักษาการตามกฎหมาย ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ แทน เนื่องจากกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า ในกรณีที่มีการดำเนินการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยสภาผู้แทนราษฎร คือ กระทั่งถามหรือเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายใดโดยปกติเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นจะต้องเป็นเจ้าของเรื่องที่จะต้องชี้แจงต่อสภา ดังนั้น หากกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายแล้วย่อมจะเป็นการสอดคล้องกับหลักปฏิบัติดังกล่าว ส่วนที่เห็นสมควรให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นก็ด้วยเหตุผลที่ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปทั้งการบริหารราชการแผ่นดินและเป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาจึงควรเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการ

ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นย่อมมีความจำเป็นต้องอาศัยประกาศและระเบียบต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางในการปฏิบัติราชการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการออกประกาศและระเบียบนั้นต้องได้รับหลักประกันในความเป็นกลางและเที่ยงธรรม กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงเห็นว่า ในส่วนของการออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ สมควรให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตลอดจนการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(3) แก้ไขบทนิยามคำว่า "ร่ำรวยผิดปกติ" ตามร่างมาตรา 5 โดยได้ขยายความหมายให้รวมถึงการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกรณีที่มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาไปชำระหนี้สินที่มีอยู่จนหนี้สินนั้นลดลงอย่างมากผิดปกติ

(4) เพิ่มบทบัญญัติมาตรา 18 เกี่ยวกับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 253 ของรัฐธรรมนูญ

(5) แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการได้ส่วนข้อเท็จจริงเสียใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรา 331 (6) และ (8) ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้กำหนดกระบวนการได้ส่วนข้อเท็จจริงและทำสำนวนให้เหมาะสมกับระดับของตำแหน่งและคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(6) แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด และกรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ ซึ่งตามร่างมาตรา 40 เดิม ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวยื่นบัญชีฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง โดยกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 พิจารณาเห็นว่า สมควรกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องยื่นบัญชีฯ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งอยู่ด้วยในทำนองเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ตามร่างมาตรา 42 เดิม และโดยที่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องดำรงตำแหน่งตามวาระและวาระการดำรงตำแหน่งมีตั้งแต่หกปี เจ็ดปี และเก้าปี กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 จึงได้กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีฯ ในระหว่างดำรงตำแหน่งไว้ทุกสามปี ซึ่งเป็นระยะเวลาครึ่งหนึ่งของวาระการดำรงตำแหน่งที่สั้นที่สุดคือหกปี

อนึ่ง การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ฯลฯ ต้องยื่นบัญชีฯ ในระหว่างการดำรงตำแหน่งทุกสามปีด้วยนั้น

จะทำให้บทบัญญัติในเรื่องนี้ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ที่กำหนดให้กรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ขึ้นบัญชีเฉพาะเมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 10 เห็นว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแล้ว การขึ้นบัญชีของกรรมการการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (ร่างมาตรา 36)

(7) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการให้ทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพฤติการณ์ร้ายชัดปกติให้ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งตามร่างเดิมได้มีการบัญญัติไว้ในหมวดต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยนำมาบัญญัติไว้รวมกันในหมวด 7 การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

นอกจากนี้ได้ตัดหลักการเกี่ยวกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตนตามร่างมาตรา 103 เดิม ออก เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวมิใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

(8) ปรับปรุงบทลงโทษเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยจัดกลุ่มการกระทำความผิดต่าง ๆ และยังคงอัตราโทษตามหลักการของร่างเดิม เว้นแต่อัตราโทษในความผิดที่ผู้ครอบครองหรือรักษาทรัพย์สิน บัญชี ฯลฯ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยึดหรืออายัดไว้ ฯลฯ กระทำการใด ๆ ทำให้เสียหาย ทาลาย ช้อนเร้น ฯลฯ ซึ่งร่างมาตรา 108 เดิม กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยได้แก้ไขอัตราโทษเป็นจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราโทษในกรณีเดียวกันตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 (ร่างมาตรา 111)

(9) เพิ่มบทเฉพาะกาลในส่วนที่เกี่ยวกับการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด โดยกำหนดให้คณะกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างมาตรา 8 มีจำนวนสิบสี่คน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 321 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ได้แก้ไขถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

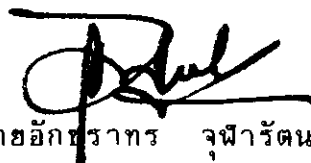
2. ในส่วนที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความเป็นมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 เพื่อกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นไปในทำนองเดียวกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนสำนักงานกฤษฎีกา (สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภัยภูธร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2220206-9 ต่อ 107

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทร. 2220206-9 ต่อ 405, 535

โทรสาร 2241335

ร่างฯ ที่ สกค.ตรวจพิจารณาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เหตุผล

โดยที่มาตรา 301 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ได้สวนข้อเท็จจริงและ ทำความเห็นในกรณีที่มีการร้องขอให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับสูง ออกจากตำแหน่ง หรือดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐ และได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ โดยมาตรา 329 บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมาตรา 331 บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมี สารสำคัญเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการร้ายวผิดปกติและการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำ อันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งหลักเกณฑ์

วิธีการ และกระบวนการได้สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา ตลอดจนโทษที่ประณาม
กรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการ
โดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ ประกอบกับมาตรา 302 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็น
หน่วยงานธุรการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต

.....

.....

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.”

.....

มาตรา 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

.....

.....

.....

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ พ.ศ. 2518
- (2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530
- (3) พระราชบัญญัติการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกวุฒิสภาและ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2539

มาตรา 4 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติ
บางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจำกัดเสรีภาพใน
เคหสถาน การจำกัดสิทธิในทรัพย์สิน และการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ
ประกอบอาชีพของบุคคล ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48
และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมี
ตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน
ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้
หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ
หน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทาง
ปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้น
ในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (1) นายกรัฐมนตรี
- (2) รัฐมนตรี
- (3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(4) สมาชิกวุฒิสภา

(5) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (1) และ (2) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(6) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(7) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(8) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(9) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงแต่ในอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี สำหรับข้าราชการพลเรือน ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการเหล่าทัพขึ้นไปสำหรับข้าราชการทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำอันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวญผิดปกติ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่า ได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การถอดถอนจากตำแหน่งการดำเนินคดีอาญา การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือการดำเนินการทางวินัย ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดด้วย

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

“ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ

มาตรา 6 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ประกาศและระเบียบตามวรรคสองที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "คณะกรรมการ ป.ป.ช." ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา

มาตรา 8 การสรรหาและการเลือกกรรมการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดี ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน ผู้แทน พรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเอง ให้เหลือห้าคน และให้คณะกรรมการสรรหามีหน้าที่สรรหาและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบแปดคนเสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าว มติในการเสนอชื่อต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวน กรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(2) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อใน บัญชีตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ให้บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อใน และมิฉะนั้นมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือก เป็นกรรมการ แต่ถ้าผู้ได้รับเลือกที่ได้คะแนนมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบเก้าคนให้นำรายชื่อของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อที่เหลืออยู่ทั้งหมด มาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ผู้ได้รับ คะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนเป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ถ้ามีผู้ได้รับ คะแนนเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินเก้าคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลาก ว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตาม (2) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็น
ประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธาน
กรรมการและกรรมการ

มาตรา 9 ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (3) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการใน
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดี อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
ศาสตราจารย์

มาตรา 10 ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง
สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (2) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะ
สามปีก่อนดำรงตำแหน่ง
- (3) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครอง หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (5) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (6) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (7) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (8) คัดขาดเสปตติคให้โทษ
- (9) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (10) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(11) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(12) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(13) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(14) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา 108 วรรคสอง

(15) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนดห้าปี นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

มาตรา 11 ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการต้อง

(1) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(2) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

(3) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(4) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

เมื่อวุฒิสภานเลือกบุคคลตามมาตรา 8 (2) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนเลิกประกอบวิชาชีพอิสระตาม (4) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นกรรมการ และให้นำบทบัญญัติมาตรา 15 มาใช้บังคับ

มาตรา 12 กรรมการต้องเป็นผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติตามมาตรา 9 ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10 และมีลักษณะตามมาตรา 11

มาตรา 13 กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 14 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 13 กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (3) ลาออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 9 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10
- (5) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 11
- (6) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 16
- (7) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา 15 ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่อยู่นอกสมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปิดสมัยประชุมของรัฐสภา

มาตรา 16 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่า กรรมการผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง และขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งได้

มติของวุฒิสภาให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา 17 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากรรมการผู้ใด ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจนและให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งรับคำร้อง กรรมการผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นมิได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว

การดำเนินคดีในชั้นศาลให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา 18 เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด 2

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 19 คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา ตามหมวด 5 การถอดถอนจากตำแหน่ง
- (2) ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด 6 การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(3) ใ้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวผิดปกติ กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามหมวด 3 การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

(5) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

(6) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

(7) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

(8) เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(9) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(10) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการ

(11) ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ

มาตรา 20 การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา 14 ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่องค์ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการพิจารณาและ

วินิจฉัยต้องประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมติของที่ประชุมต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา 21 การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้ จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา 22 ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้ ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 23 การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 24 ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกไว้ด้วย

มาตรา 25 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง

(2) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น บัด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(3) มีหนังสือขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(4) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(5) วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนตามมาตรา 28

มาตรา 26 ในการดำเนินคดีอาญาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(2) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้มีมติว่าช้อกล่าวหาเป็นมูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 27 ในกรณีที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใด ๆ ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าร่วมในการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือพิจารณาเรื่องดังกล่าว

มาตรา 28 ในการได้สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ หรือการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดย คำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ให้ผู้นั้นได้เงินสินบนตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด

มาตรา 29 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 3

การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ส่วนที่ 1

การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา 30 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ประกาศกำหนดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สิน ในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยัง ไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

มาตรา 31 การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 30 ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (2) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (3) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (2) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา 32 เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 31 แล้ว ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีทุกหน้า

บัญชีและเอกสารประกอบตามวรรคหนึ่งของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว

บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นห้ามมิให้เปิดเผยแก่ผู้ใด เว้นแต่การเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาลหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้ประธานกรรมการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช.เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว

มาตรา 33 ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นแล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประกาศรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 34 ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย และปรากฏว่าผู้นั้นหรือทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือของกองมรดกได้โดยไม่ต้องอาศัยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่จะต้องยื่นตามมาตรา 31 (2) และ (3) ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทำการเปรียบเทียบทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่พ้นจากตำแหน่งหรือตาย กับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้เมื่อครั้งเข้ารับตำแหน่ง แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประกาศรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 35 ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่าทรัพย์สินมีความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.แจ้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทายาท หรือผู้จัดการมรดก แล้วแต่กรณี ชี้แจงการได้มาของทรัพย์สินดังกล่าวก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะมีมติว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ซึ่งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติต้องมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุด

เพื่อคำนึงคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้น ผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำบทบัญญัติมาตรา 73 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 2

การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

มาตรา 36 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง ทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด

- (1) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (2) ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
- (3) กรรมการการเลือกตั้ง
- (4) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (5) กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (6) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (7) ประธานศาลฎีกา
- (8) อัยการสูงสุด
- (9) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- (10) ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในทำนองเดียวกันที่เรียกชื่ออย่างอื่น

ในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นจากตำแหน่งของบุคคลตาม (7) (8) (9) และ (10) ให้ยื่นเมื่อผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 30 มาตรา 31 และมาตรา 32 วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการแสดง การยื่น การรับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา 37 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมจากมาตรา 36 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา 36 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 38 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่น ๆ นอกจากมาตรา 36 และมาตรา 37 ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นระยะภายในสามสิบวันนับแต่ดำรงตำแหน่งครบทุก ๆ ห้าปี อีกด้วย ในกรณีนี้ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะรายการที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ยื่นไว้เดิม

การตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยื่นไว้ ตามมาตรานี้ ให้กระทำทุกครั้งที่มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อปรากฏพฤติการณ์แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรั่วรัวผิดปกติ หรือเมื่อการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรั่วรัวผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือเมื่อผู้นั้นพ้นหรือจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หมวด 4

การไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา 39 ภายใต้บังคับมาตรา 40 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง เนื่องจากได้มีการเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่ง ตามมาตรา 55

(2) ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.เพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 62

(3) มีการกล่าวหาหรือเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.เพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 68

(4) มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วรัวผิดปกติดังมาตรา 70 หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามมาตรา 81

(5) มีการกล่าวหาหรือเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามมาตรา 77

มาตรา 40 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จแล้วและไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่การไต่สวน

(2) ผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องที่อยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง และมูลกรณีแห่งการกล่าวหาเป็นเรื่องเดียวกัน

มาตรา 41 ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา 39 คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ โดยประกอบด้วย กรรมการหนึ่งคน พนักงานเจ้าหน้าที่ และหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด มีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิด

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน ให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะและระดับของตำแหน่งและการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไต่สวนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด

มาตรา 42 ห้ามมิให้แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีเหตุดังต่อไปนี้เป็นอนุกรรมการไต่สวน

(1) รู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหามาก่อน

(2) มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา

(3) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(4) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นอนุกรรมการไต่สวน หรือผู้ถูกกล่าวหาคัดค้านว่าอนุกรรมการผู้ใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้อนุกรรมการผู้นั้นแจ้ง ต่อประธานกรรมการโดยเร็ว ระหว่างนั้นห้ามมิให้อนุกรรมการผู้นั้นยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินการ ของคณะอนุกรรมการไต่สวน

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคัดค้าน และการแต่งตั้งบุคคลเป็นอนุกรรมการไต่สวนแทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด

มาตรา 43 ให้คณะอนุกรรมการไต่สวนแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหา แสดงพยานหลักฐาน หรือนำพยานบุคคลมาประกอบการชี้แจง

ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหา ให้มีสิทธินำ หมายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าร่วมในการชี้แจงหรือให้ปากคำได้

มาตรา 44 ในการรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา หรือการถามปากคำ ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ต้องมีอนุกรรมการไต่สวนอย่างน้อยสองคนร่วมในการดำเนินการ ในจำนวนนั้นจะต้องเป็นอนุกรรมการไต่สวนที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งคน แต่ถ้าเป็นการรับฟังคำชี้แจงหรือการถามปากคำบุคคลตามมาตรา 54 จะต้องมีอนุกรรมการไต่สวนที่เป็นกรรมการเข้าร่วมดำเนินการด้วย

ห้ามมิให้อนุกรรมการไต่สวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานเพื่อจูงใจให้เขาให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ ในเรื่องกล่าวหา

มาตรา 45 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไต่สวน ให้คณะอนุกรรมการไต่สวนมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา 25 หรือมาตรา 26 ได้ตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.มอบหมาย

มาตรา 46 เมื่อคณะกรรมการไต่สวนรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อประธานกรรมการประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- (2) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (3) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง
- (4) เหตุผลในการพิจารณาทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (5) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (6) ความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน และความเห็นแย้ง(ถ้ามี)

มาตรา 47 เมื่อประธานกรรมการได้รับสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการไต่สวนตามมาตรา 46 แล้ว ให้จัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช.อาจมีมติให้ คณะกรรมการไต่สวนชุดเดิมไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนชุดใหม่ทำการไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแทนก็ได้

มาตรา 48 ห้ามมิให้กรรมการซึ่งมีเหตุตามมาตรา 42 เข้าร่วมประชุม พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา 49 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.พิจารณาข้อกล่าวหาจากสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติว่าข้อกล่าวหาเป็นมูลหรือไม่

มติของที่ประชุมว่าข้อกล่าวหาเป็นมูล ในกรณีที่เป็นการเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้ วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งตามมาตรา 55 และในกรณีที่ ผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 62 ต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มติของที่ประชุมว่าข้อกล่าวหาเป็นมูล ในกรณีที่เป็นการกล่าวหาเรื่องเรียน เพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 68 ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา 50 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาที่ตกไป ในการนี้ถ้าข้อกล่าวหาเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 39 (1) หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 39 (2) ให้ประธานกรรมการส่งรายงานไปยังประธานวุฒิสภาหรือแจ้งไปยังผู้เสียหายแล้วแต่กรณี โดยเร็ว

รายงานตามวรรคหนึ่งต้องมีลายมือชื่อของกรรมการที่เข้าร่วมการพิจารณา และต้องระบุความเป็นมาหรือข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง เหตุผลในการพิจารณา และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง และในกรณีที่กรรมการคนหนึ่งคนใดมีความเห็นแย้ง ให้แสดงความเห็นแย้งไว้ในรายงาน

มาตรา 51 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล และข้อกล่าวหาเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 39 (1) หรือผู้เสียหายยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 39 (2) นับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้จนกว่าวุฒิสภามีมติหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำพิพากษา แล้วแต่กรณี

มาตรา 52 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล ให้ประธานกรรมการส่งรายงานตามแบบมาตรา 50 วรรคสอง และเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยัง

(1) ประธานวุฒิสภา ถ้าข้อกล่าวหาเป็นเรื่องที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตามมาตรา 39 (1)

(2) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดอาญาหรือร้ายแรงผิดปกติ และผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา 54 เว้นแต่อัยการสูงสุด หรือเป็นข้าราชการการเมืองอื่น

(3) ศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดอาญา หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลว่าร้ายแรงผิดปกติ และผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด

(4) อัยการสูงสุด ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดอาญา หรือร้ายแรงผิดปกติ และผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(5) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ถ้าผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย หรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นว่าข้อกล่าวหาใดที่ประธานวุฒิสภาส่งมาตาม มาตรา 39 (1) เป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อกล่าวหาที่ส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาก่อนก็ได้

มาตรา 53 ในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการเพราะเหตุใด ๆ นอกจากถึงแก่ความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อจะดำเนินคดีอาญา ดำเนินการทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แล้วแต่กรณี ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการอันเนื่องมาจากความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ต่อไปได้

หมวด 5

การถอดถอนจากตำแหน่ง

มาตรา 54 เมื่อปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายแรง ผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจดำเนินการถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้

(1) นายกรัฐมนตรี

(2) รัฐมนตรี

- (3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - (4) สมาชิกวุฒิสภา
 - (5) ประธานศาลฎีกา
 - (6) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
 - (7) ประธานศาลปกครองสูงสุด
 - (8) อัยการสูงสุด
 - (9) กรรมการการเลือกตั้ง
 - (10) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (11) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
 - (12) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
 - (13) ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมตั้งแต่ชั้น 8 ขึ้นไป
 - (14) ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
 - (15) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร
 - (16) พนักงานอัยการตั้งแต่ชั้น 7 ขึ้นไป
 - (17) หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง
 - (18) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง
- แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี
- (19) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
 - (20) ผู้บัญชาการเหล่าทัพขึ้นไป
 - (21) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
 - (22) ปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 55 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 54 ออกจากตำแหน่งได้

สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้

มาตรา 56 ในกรณีที่ประชาชนร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 54 ออกจากตำแหน่งนั้น ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ต้องมีผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนแต่ไม่เกินห้าสิบคน เพื่อดำเนินการจัดทำคำร้องและรับรองลายมือชื่อของประชาชนที่เข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

(2) ผู้เข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 57 การร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา 55 และมาตรา 56 ต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ ตำแหน่ง อาชีพ หมายเลขประจำตัวประชาชน และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอโดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อให้ชัดเจน และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 54 เป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจนว่ามีพฤติการณ์ร้ายวญผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด และต้องระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ และให้ยื่นคำร้องขอดังกล่าวต่อประธานวุฒิสภาภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เริ่มต้นรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ

มาตรา 58 ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 54 ออกจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา 57 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 59 เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาว่าคำร้องขอถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา 57 หรือมาตรา 58 หรือไม่ หากเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามหมวด 4 การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยเร็ว หากเห็นว่าคำร้องขอไม่ถูกต้องและครบถ้วน ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ผู้ร้องขอหรือผู้แทนทราบเพื่อกำหนดการให้ถูกต้องต่อไป

ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความร้องขอที่ถูกต้องและครบถ้วน

มาตรา 60 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาที่มาจากกรเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งมีมูล และได้รายงานไปยังประธานวุฒิสภาตามมาตรา 52 (1) แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณามติโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา 61 สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมือง หรือในหน่วยงานของรัฐ หรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี

มติของวุฒิสภามาตราหานี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแล้วแต่กรณี

เมื่อวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งมติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เลขานุการคณะรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

หมวด 6

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา 62 ในกรณีที่มีผู้เสียหายกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร้ายแรงผิดปกติกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยการกล่าวหาต้องกระทำในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหายังคงดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือพ้นจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่เกินสองปี

มาตรา 63 คำร้องตามมาตรา 62 อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้เสียหาย
- (2) ชื่อและที่อยู่ของผู้ยื่นคำร้องแทน ความเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย (ถ้ามี)
- (3) ชื่อหรือตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- (4) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ความเสียหายที่ได้รับพร้อมพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการได้สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้
- (5) ลายมือชื่อของผู้เสียหายหรือผู้ยื่นคำร้องแทน แล้วแต่กรณี

มาตรา 64 ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่อาจยื่นคำร้องได้ ให้บุคคลดังต่อไปนี้ มีอำนาจยื่นคำร้องแทนผู้เสียหาย

- (1) ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้เสียหายให้ยื่นคำร้องแทน
- (2) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล เฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแลและไม่สามารถร้องเองได้

(3) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา ในกรณีผู้เสียหายตายหรือมีเหตุจำเป็น ไม่สามารถยื่นคำร้องเองได้ หรือไม่สามารถมอบอำนาจได้

(4) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคล ในกรณีผู้เสียหายเป็นนิติบุคคล

(5)ญาติของผู้เสียหาย ในกรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถไม่มีผู้อนุบาล หรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ

มาตรา 65 เมื่อได้รับคำร้องถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา 63 แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการตามหมวด 4 การไต่สวนข้อเท็จจริง ต่อไป

มาตรา 66 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูลความผิดตามมาตรา 62 ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 66 แล้วเห็นว่า รายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การดำเนินคดีในชั้นศาลให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา 67 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 66 มาใช้บังคับกับกรณีที่เกิดคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาที่มาจากการเข้าชื่อร้องขอต่อวุฒิสภามาตรา 55 มีมูลความผิดตามมาตรา 62 โดยอนุโลม

หมวด 7

การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา 68 ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือเรียนว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นก่อนว่า พฤติการณ์หรือเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือเรียนนั้นเข้าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับไว้พิจารณาหรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ซึ่งได้แสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

การกล่าวหาหรือเรียนว่าร่ำรวยผิดปกติต้องกระทำในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่เกินสองปี

มาตรา 69 คำกล่าวหาหรือเรียนตามมาตรา 68 อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา
- (2) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (3) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์อย่างชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ

มาตรา 70 ในกรณีที่เรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือเรียนเข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 68 หรือในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด 4 การไต่สวนข้อเท็จจริง ต่อไป

มาตรา 71 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ตรวจสอบพบว่าทรัพย์สินรายใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติและมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยอก หรือซุกซ่อนทรัพย์สินดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.จัดให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ต่อไป จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีนั้น แต่ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้นั้น

มาตรา 72 เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.สั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาใหม่ตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา 73 ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช.ไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(2) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมตั้งแต่ชั้น 8 ขึ้นไป ตุลาการศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร พนักงานอัยการตั้งแต่ชั้น 7 ขึ้นไป หรือ

ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(3) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด ให้ประธานกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

(4) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และให้ประธานกรรมการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออก โดยให้ถือว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เว้นแต่กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการหรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานกรรมการตุลาการหรือประธานกรรมการอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี

กรณีตาม (1) และ (2) เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเห็นว่า รายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุนข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา 74 ให้อัยการสูงสุด หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี ดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 73 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในคดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหามีการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการฉ้อโกง

มาตรา 75 การโอนหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาใหม่ตามมาตรา 72 ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนการโอนหรือระงับการกระทำนั้น ๆ ได้ เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าตนได้รับโอนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

มาตรา 76 ถ้าศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าฉ้อโกงตกเป็นของแผ่นดิน แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือได้แต่บางส่วน ให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในอายุความสิบปี แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด 8

การตรวจสอบเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

มาตรา 77 การกล่าวหาเรื่องเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ผู้กล่าวหายื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี

มาตรา 78 คำกล่าวหาตามมาตรา 77 อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา
- (2) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา

(3) ข้อกล่าวหาและพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐาน หรืออ้างพยานหลักฐาน

มาตรา 79 ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.รับหรือยกคำกล่าวหาตามมาตรา 77 ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

- (1) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดี หรือ
- (2) เรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว

มาตรา 80 คณะกรรมการ ป.ป.ช.อาจไม่รับหรือยกเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนตาม มาตรา 77 ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณาก็ได้

- (1) เรื่องที่มีลักษณะเป็นบัตรสนเท่ห์ซึ่งไม่ระบุพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ หรือ
- (2) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา ร้องเรียน และคณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

มาตรา 81 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม มาตรา 77 หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการตามหมวด 4 การไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา 82 ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอันเนื่องมาจาก ได้กระทำการตามมาตรา 81 ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อจะดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวดนี้

ในการนี้หากคณะกรรมการ ป.ป.ช.พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมิใช่เรื่องที่เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้กระทำการตามมาตรา 81 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ส่งเรื่องกลับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

มาตรา 83 ในการไต่สวนข้อเท็จจริง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการ หรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่รอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงานแล้ว ต่อมาผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกัน หากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ไม่สั่งพักราชการหรือพักงาน ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช.ทราบ พร้อมทั้งแสดงเหตุผล

มาตรา 84 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่า ข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหา นั้นเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา 85
- (2) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามมาตรา 90

มาตรา 85 ในกรณีที่ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) กรณีมีมูลความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยตามมูลความผิดตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (2) กรณีมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต่อไป

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย ให้รายงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา 86 เมื่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้รับเรื่องตามมาตรา 85 แล้ว ต้องดำเนินการทางวินัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชา ได้ดำเนินการประการใดไปบ้างแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช.ทราบผลการดำเนินการ ทุกสามสิบวัน

ในการสอบสวนทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสอบสวนนำ รายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.มาใช้เป็นหลักในการสอบสวน และทำความเข้าใจเสนอ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนด้วย และในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็น ขัดแย้งกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ให้แสดงผลไว้ในสำนวนการสอบสวนทางวินัย นั้นด้วย

มาตรา 87 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับแจ้งผลการสอบสวนทางวินัยจาก คณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 86 แล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องส่งดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ต่อไปโดยเร็ว และเมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการแล้วให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะส่งลงโทษทางวินัยหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 88 ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา 86 หรือมาตรา 87 ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่ใช้บังคับกับผู้นั้น

มาตรา 89 ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา 86 หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นว่าดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตาม มาตรา 87 ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีที่จำเป็นจะสั่ง ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือ คณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ

ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหาร รัฐวิสาหกิจ หรือผู้แต่งตั้งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป ก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.แจ้งความเห็นไปยังประธานกรรมการตุลาการ หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี

มาตรา 90 ในกรณีที่ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่ามีมูล ความผิดทางอาญา ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด 9

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 91 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปเป็นคู่สัญญาหรือเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(3) รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ

ส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(4) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช.อาจกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นและสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 92 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 91 มาใช้บังคับกับการดำเนินการของ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่ การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา 93 บทบัญญัติมาตรา 91 มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดหรือ บริษัทมหาชนจำกัดที่กระทำการกิจการอันมีส่วนได้เสียกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี อยู่ก่อนวันที่เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนทุนหรือหุ้นทั้งหมด ที่จำหน่ายได้

(2) เป็นผู้ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ การดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

หมวด 10

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 94 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ช." เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา 95 สำนักงาน ป.ป.ช.มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (3) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการและการเมือง
- (4) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มอบหมาย

มาตรา 96 ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.เป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา 97 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานโดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช.และขอบเขตหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว

(2) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนพิเศษ การออกจากราชการ การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์และการอุทธรณ์ การลงโทษสำหรับข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน

(3) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(4) การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี และการลาหยุดราชการของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(5) การกำหนดระเบียบและการแต่งกายของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(6) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(7) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(8) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงาน ป.ป.ช.

(9) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(10) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

(11) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งการกำหนดระเบียบและการแต่งกาย การกำหนดวันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดราชการประจำปี การลาหยุดราชการและการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นของลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 98 ให้สำนักงาน ป.ป.ช.มีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคนหนึ่ง รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช.ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ

และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. โดยจะให้มียกเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกิจการของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติราชการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 99 ให้เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (3) ลาออก
- (4) มีพระบรมราชโองการให้ออกด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

และวุฒิสภา

- (5) ถูกลงโทษทางวินัยไล่ออก หรือปลดออก
- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) ต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่

"ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (8) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (9) เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก

พรรคการเมือง กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง

- (10) เป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อหากำไร

มาตรา 100 เลขาธิการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังไม่พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากราชการ

มาตรา 101 การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ คำว่า "ก.พ." ให้หมายถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำว่า "ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี" ให้หมายถึงสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา 102 อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 103 การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้ตั้งบรรจุและแต่งตั้ง

(1) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช.และวุฒิสภาเป็นผู้มีอำนาจตั้งบรรจุ และนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

(2) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจตั้งบรรจุ และนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

(3) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (1) และ (2) ให้เลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจตั้งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา 104 การโอนพนักงานเทศบาลซึ่งไม่ใช่พนักงานเทศบาลวิสามัญ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและการโอนข้าราชการตามกฎหมายอื่นมาบรรจุเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.อาจกระทำได้ถ้าเจ้าตัวสมัครใจโดยผู้มีอำนาจตั้งบรรจุทำความตกลงกับเจ้าสังกัดแล้วเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.เพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับใดและได้รับเงินเดือนเท่าใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นผู้พิจารณากำหนด

แต่เงินเดือนที่จะให้ได้รับจะต้องไม่สูงกว่าข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ที่มีคุณวุฒิ ความสามารถ และความชำนาญงานในระดับเดียวกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นพนักงานหรือข้าราชการนั้นเป็นเวลาราชการของข้าราชการสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

การโอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมาเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.ตามพระราชบัญญัตินี้จะกระทำมิได้

มาตรา 105 ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือน

มาตรา 106 ให้สำนักงาน ป.ป.ช.เสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.ไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.ไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้ และให้สำนักงาน ป.ป.ช.มีสิทธิเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.ต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้

มาตรา 107 เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.และสำนักงาน ป.ป.ช.แล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า

หมวด 11

บทกำหนดโทษ

มาตรา 108 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามมาตรา 25 (1) หรือมาตรา 72 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 109 เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือบุคคลตามมาตรา 36 หรือมาตรา 37 ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ หากผู้กระทำการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา 110 ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีใช่เป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 111 ผู้ใดครอบครองหรือรักษาทรัพย์สิน บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดอายัด หรือเรียกให้ส่ง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 112 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 91 มาตรา 92 และมาตรา 93 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 113 ผู้ใดเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเข้าซื้อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา 56 หรือยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 62 หรือยื่นคำกล่าวหาตามมาตรา 77 กระทำการกล่าวหาเท็จหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จ หรือในกรณีของการเข้าซื้อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งได้รับรองคุณสมบัติของผู้เข้าซื้อเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเข้าซื้อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ให้ถือว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายในการกระทำความผิดด้วย

มาตรา 114 ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายผู้ใด ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา 115 ในกรณีที่มีการสรรหากรรมการในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการตามมาตรา 8 มีจำนวนสิบสี่คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

ทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือเจ็ดคน และผู้แทนพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือห้าคน เป็นกรรมการ

มาตรา 116 ให้กรรมการที่วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 315 วรรคสาม มีมติเลือกมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเพียงกึ่งหนึ่งของวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา 13 และมีให้นำบทบัญญัติที่ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวมาใช้บังคับ

มาตรา 117 บรรดาเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ได้รับไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่กระทำมาแล้วเป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

ในกรณีที่เรื่องกล่าวหา ร้องเรียนตามวรรคหนึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการมีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

มาตรา 118 บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้แสดงไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 และเก็บอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ในวงราชการ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเก็บรักษาไว้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งเกินห้าปีแล้วจะทำลายเสียก็ได้

มาตรา 119 ให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกใช้บังคับ

มาตรา 120 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการและลูกจ้างที่โอนไปตามวรรคหนึ่ง ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนรวมทั้งเงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม

มาตรา 121 ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ร่างที่ สกค.ตรวจพิจารณาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534
ดังต่อไปนี้

- (1) ยุบสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6)
- (2) กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติมมาตรา 41)

เหตุผล

โดยที่มาตรา 302 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ ซึ่งได้
มีการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
โดยบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็น

หน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีฐานะเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง และไม่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2541 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 6 สำนักนายกรัฐมนตรีมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (1) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (2) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (3) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- (4) สำนักงบประมาณ
- (5) สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
- (6) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (7) สำนักงานข้าราชการพลเรือน
- (8) สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก
- (9) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ
- (10) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (11) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ

- (12) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- (13) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- (14) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- (15) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- (16) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- (17) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
- (18) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- (19) กรมประชาสัมพันธ์
- (20) กรมวิเทศสหการ "

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534

"มาตรา 41 ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ และให้มีอำนาจ
หน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี